

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.”
rticlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu întregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii:

pre an. întregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tac'sa timbrat pentru șesca care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Austri'a si garantiile existintiei Sale (Oesterreich und die Bürgschaften seines Bestandes), de Dr. Adolfu Fischof.

I.

Evenimentulu d'leii in Austri'a e unu studiu politicu ce aparù in d'lele aceste la Vien'a si despre care amintirâm si noi in unulu d'in nri tr.

Acêsta carte au facutu mare sfara in tiêra, tote diuariile politice au publicatu estrate d'in acestu opu, firesece d'in punctulu de vedere alu loru si d'in acestu a l'au si comentatu. — Noi inca dâmu cetitoriloru nostri totu ce ni-se pare a fi de interesu in acêsta lucrare si o dâmu cu placere, cu vîna satisfactiune, pentru cuventulu cã auctorulu, distinsulu patriotu, stimatu chiaru si de adversarii s'ei, prin acêsta memorabila lucrare se face apostolulu „Federalismulu”, sustienendu cu adunca sciintia, convictiune si perspicacitate politica acestu principiu, pentru carele luptâm si noi, ca singurulu mediu-locu pentru reconstituirea si reconsolidarea monarchiei prin multumirea toturoru poporeloru sale.

Auctorulu e bine cunoscutu publiculu austriac, pentru partea activa si stralucita ce luase la marele miscamentu liberalu de la 1848, si care de atunci in cose se tienù modestu, de parte de tota agitatiunea politica, preferindu fãra indoieala rolulu de observatoru decâtu de actoru in marea drama austriaca d'in acesti doue dieci de ani d'in urma.

Asta-di D. Fischof rumpe tacerea ce padise lungu timpu. Crediendu momentulu oportunu, elu aduce adevèratiloru amici ai monarchiei, celoru ce se ingrîdescu de mantinerea si securitatea ei, spriginulu talentulu s'eu celu rar si auctoritatea cuventulu s'eu respectatu, ascultat si iubit. Acêsta este una manifestatiune de mare insemnate politica si carea va contribui multu, fãra indoieala, a bate calea cea noua pre carea Austri'a cautu ca s'è plece d'ins'a vre s'è-si afle scaparea si s'è-si asecuradic unu mare viitoriu.

D. Fischof, carele a pusu in fruntea opulu s'eu una cugetare imprumutata de la Leonu Kendere „Politicii, cari pretindu a face abstractiune de la diversitatea rãcelor (semintielor), ratecescu intru intunericu”, este unu caluros partesanu alu federalismulu, intru carele d'insulu vede singurulu mediu-locu de scapare pentru Austri'a. Dupa d'insulu, imperati'a Absburgiloru trebue s'è devina: „Unu statulu alu natiunalitatiloru, una confederatiune dupa modelulu Elvetiei.”

D. Fischof au studiatu d'in fondu Elveti'a si constitutiunea ei. Acêsta tierisiora atãtu de libera si fericita, cu institutiunile sale bine intocmite intereselor si trebuintielor sale, i-se pare idealulu ce ar' trebui s'è imite die Austri'a.

In acestu opu la inceputu se pune cestiunea necesitãtii politice a Austriei atãtu d'in punctulu de vedere alu ecuilibrulu european cãtu si alu interesulu osebitoru natiunalitãtii cari o impoporãdia. Plecandu d'in acestu principiu, autorulu demustã cu putere convingatoriã cã imperiulu austriac pote fi scapatu de ruin'a cãtra carea grabesec, si anume prin ajutorulu adevèratiloru interesati, alu poporeloru sale. Antãiele s'ire splica in pucine cuvinte cum pote si cautu s'è se operedic transformatiunea necesaria, dicandu: „Neci un'a d'in natiunalitãtãle cele mari a le Austriei nu pote asecura, prin sine insa-si, conservatiunea monarchiei, dar' fie-se care d'entre ele este capabila de a pune imperiulu in periculu prin resistintã ei; fie-se care d'entre ele pote produce de osebã efecte destructorie; pre candu de alta parte numai daca voru fi tote unite, unele cu aliele, voru potè avè influintia salutaria. Daca guvernulu, representatiunea tierei si pres'a nostra voru avè pururea innaintea ochiloru acestu adevèru: Austri'a se va potè consolida, de nu, . . . neci odiniora.”

Constatandu cã natiunalitãtãle in Austri'a, nu voru si nu potu vrè, decâtu protectiune serioasa si libertatea

de a se desvolta, autorulu emite deductiunea ratiunala cã ar' fi forte usioru de a efectui unu acordu pacifou, indata ce natiunalitãtãle se voru bucura de complet'a loru autonomiã intru tote afacerile loru natiunale.*) Daca se va ajunge acestu resultatu, Austri'a va fi atunci impartita intr'unu numeru de tiere si regate cari voru figurã destulu de esactu ca si cantonele Elvetiane.

Acestu-a e simburile lucrãrii ce esaminâm si cogiã lui o constituiescu studie etnografice, statistice, o icona de mana mãiestra despre statulu presentu alu spiritelor in Austri'a si o critica severa a osebitoru sistemuri de guvernare, cari se perendara la putere unulu dupa altulu, de doue dieci de ani incoce. Scurtu, una espunere luminosa, impartiala, concisa si elocinte a situatiunii generale a statulu austriacu.

In cãtu ne privesce pre noi particulariminte, aprobâm cu versu inaltu si d'in convictiune, a fara de reservele ce le vomu face in ceea ce privesce aplicatiunea practica a unei pãrti d'in programulu desvoltatu, întregu cupriusulu lucrãrii Dlui Fischof. Noi aflâm intr'insulu ideele cari le am sustienutu in carier'a nostra publicistica, ideile, cari ne au insufletitu d'in capulu loculu candu incepurâm a studia starea natiunii nostre si a imperiulu austriacu; ideele pentru cari luptâm mai cu adinsulu de la inaugurarea funestulu dualismu; ideele pentru cari suferim. . . .

Nu pucina satisfactiune este pentru noi yediendu pre unu barbatu de tramp'a lui Fischof a veni s'è afirme atãtu de splendidu, cu potintea auctoritate ce lu distinge, adevèrurile ce noi pana acum numai le am indegetatu si n'am cutediatu decâtu numai cu reserve a le spune de fric'a draconice legi de presa unguresci. — Éca si caus'a principala pentru carea noi discutâm meritele acestei lucrãri si facemu pre largu analiza ei, cu atãtu mai vertosu cã-ce autorulu ei se tiene, prin originea sa nemtiêscã, de ras'a considerata pana aci ca dominante in Austri'a, ginte ai carei corifei nune deprinsera la unu limbãtu atãtu de nobilu, demnu, innaltu, onestu si liberatu.

De la adunarea generale a comitetulu comitatulu Zarandu, tienuta in 6 si 7 dec. 1869.

Bãi-a-de-Crisiu, 12/12 1869.

(z.) Lasandu la o parte obiectele de interesu puru localu si cele de putienu interesu pentru publiculu nostru, vi raportezu pre scurtu cã in siedint'a prima, tienuta la 6 l. c., v.-comitele dirigitu alu comitatulu veni a si ceti raportulu s'eu indatenatu la finea fia-cãrui-a anu. Vorbindu in acestu raportu despre securitatea publica, nu potè s'è nu amintesca si de investigatiunea ce se incepù aici la 27 l. c.***) pentru discursulu funebrele alu parintelui Butariu si pentru asiè numitele Proclamatii.

V.-Comitele aretandu cã amintitele lucruri n'au produsu neci una iritatiune intre poporu, se sentì indemnatu a face propunerea: ca comitetulu comitatulu s'è tramita guvernulu una adresa, in care de o parte s'è se spuna cumca poporulu de aici, ca supusu loialu, este cu totulu in lenisce si „desaproba incercãrile de a produce iritatiune si neoblichna in poporu”; éra de alta parte s'è se descopere adevèratele cause de nemultimire, ce intr'adeveru existe in poporu, si intre cari d. v.-comite insirã cu deosebire: legea de uniune, legea in cestiunea natiunale si esposessiunarea Tofaleniloru.

*) La noi sub coron'a lui Stefanu, pre carea ungurii o numescu sãntã, se afirma cã spargi acêsta coronã dacã cutedi a pomeni numai de autonomiã Transilvaniei, si te condamna la inchisore de unu anu, dar' dacã ai pretinde autonomiã natiunala? si cu tote aceste vomu pretinde mereu!

**) Procurorulu Angyal si-inchisãia lucrãrile aice alalta sera si eri demanetia plecã mai departe, pre semne, totu in asemenea missiune.

Rap.

Unii membri de limba ung. j retinsera ca acêsta propunere s'è se traduca si pre unguresce, d'in care cauza pertratãrea ei se amênã pre a dou'a di.

In 7. l. c. propunerea se ceti si unguresce si se primì mai cu unanimitate. In intielesulu concludusulu prin care s'a enunciatu primirea propunerei, asiè dara, protonotariulu comitatulu ar' fi avutu a formulã adresa pre basea motivelorã cuprinse in propunere.

Inse fiindu cã unu membru alu comitetulu a avutu gat'a unu proiectu de adresa, facutu chiaru in intielesulu propunerei, asiè comitetulu a primitu de basa a adresei urmatoriulu proiectu alu dlui advocatu Georgiu S e c u l'a :

„Escelsu ministeriu d'in intru!”

Insciintati oficialminte, si avendu si cunoscintia faptica, cumcã escelsulu guvernulu prin unu esmism alu s'eu procurorulu regiu urmãresce in acestu comitatu chiar' si in aceste momente o cercetare pentru constatarea unei fapte, ce afirmativmente ar' fi neliniscitu si agitatu opiniunea publica si spiretele particulari, acestu comitetu de comitatu vine in sinceritatea consciintiei si a sciintiei sale, cu detoritu respectu oficiosu, a aduce lamurire convenita despre adevèrat'a stare a lucrulu.

Premitemu cã deslucirea ce vremu s'o facemu este puru adevèrulu obiectivu, fãra alta privire, decâtu avendu in vedere adevèratele interese patriotece intru intielesulu celu mai bine priceputu alu cuventulu, si avemu credintia cã vomu cascigã apretiarile binevoitorie a le innaltulu guvernulu.

D'in informatiuni, probabilmente sinistre, inaintate cãtra guvernulu se pretinde, cã cu ocaziunea eternisãrei memoriei martirulu romanu Ionu Buteanu, prin redicarea unui monumentu pre teritoriulu comunei Gurahontiu in comitatulu Aradu, unu preutu romanu d'in acestu comitatu, d'in comun'a Bodesci, anume Niculau Butariu ar' fi rostitu unu discursu incriminatoriu si atitatoriu, si prin acêsta s'ar' fi revoltatu spiretele si consciintiele patriotiloru. Cercetãrea ce se face in acestu obiectu va documentã partea afirmativei culpabilitãtii; este inse fapta necontestabila, cã memoratulu discursu, in locutiurii acestui comitatu n'a escitatu neci cea mai mica neoblichna, si precum celea l-alte discursurã rostite acolo asiè si acestu-a s'a stersu fãra alta urma decâtu ca ori ce discursuri rostite a supr'a unui subjectu de pia memoria, nu numai ei a fostu mai multu o consolatiune pentru o pierdere sentita; este prin urmare cu totulu ratecita acea supositiune, cã desu memoratulu discursu alu preutulu Butariu ar' fi causatu macar' vr'o umbra de iritatiune.

Cestiunea proclamatiunei adresata prin posta totu acelui preutu Butariu, a fostu si este privita ca unu lucru multu mai pucinu, de cãtu s'è merite intr'adeveru o consideratiune mai serioasa, si in acestu comitatu n'a miscatu neci unu spiritu, neci o credintia, cã-ce nu noi suntemu acei-a, innaltu guvernulu, cari s'è ne miscãmu la ori si ce incercare de agitatiune, fia aceea cãtu de ponderosa, d'in vechi'a nostra credintia si iubire cãtra scump'a nostra Patria, Patri'a strabuniloru nostri, sustienuta si aperata cu sudorea si sangele nostru, intoama ca a celoru-a-lalte natiuni conlocutorie, ni este si ne multu mai scumpa acêsta patria, de cãtu ca insi-ne s'è collucrãmu la distrugerea si calamitatea ei, ce ar' proveni d'in neintielegeri de ori ce natura.

Ne insemnate lucruri dreptu-aceea, ca cele doue memorate, n'au trecut neci prin minte locutiuriloru acestui comitatu de a le apretia si a meritã dupa pondulu ce sinistremente li s'a atribuitu, ci d'eca sunt nemultumiri si n'endestuliri in poporu, acelea provinu cu totulu d'in alte cause, si ni tienemu de detorintia patrioteca, a le relevã innaltulu guvernulu, in sinceritatea animei nostre, si marturimu cã da, are poporulu nemultumiri si n'endestuliri, acele provinu inse d'in urmatoriile:

Cestiunea natiunalitatiloru, in care este creata o lege si sanctiunata de Domnitoriulu, acêsta lege, carea de altumintrele o respectãmu ca atare, nu multumescce pretensiunile a forte multi patrioti, si acêsta nemultumire manifestata in insa-si camer'a, si in opiniunea publica o scie lumea, si si innaltulu guvernulu; si noi intre barrierile legi vomu nesui totu de-un'a, ca acêsta lege cuprinsa in art. dietalu XLIV, d'in anulu 1868 s'è se inlocuesca cu alt'a, prin care acêsta cestiune vitala in pa-

ri'a noastră, să cascade o soluțiune mai nimerita, mai fericita, cu care să fie pre deplinu multumite tote natiunile patriei; si candu inaltu ministeriu vi descoperimu această rana usturătoare, nu potemu omite, ca să nu ve rogăm cu totu respectulu, să bine-voiti a face dispusetiuni necesarie legali, pentru schimbarea legii memorate despre nationalități, pentru ca să bine-meritati de bunulu publicu a patriei.

Intocm'a, Escelsu ministeriu, este si legea compilata pentru uniunea Transilvaniei cu Ungari'a in articolulu de lege XLIII. d'in anulu 1868. Câte nemultumiri a produsu si această, este atâtu de comunu cunoscutu, in câtu aru fi prè de prisosu, ca să le mai reinprospetăm, lucru constatatu inse afara de tota indoel'a este, că nemultumirile facia cu această lege esistu si că acelea nu se potu vindeca cu succesu, decâtu prin abrogarea acelei legi, si inlocuirea ei cu alta lege in această cestiune, care să satisfaca justeloru si ecuitabeloru pretensiuni generali si să multumescă pre toti patriotii de o potriua; că-oc atunci, si numai atunci, cu spirite odiehnite, cu pretensiuni nedestulte, această patria frumosa se va potè aventă la loculu si consideratiunea ce o merita dupa pusetiunea si importantia sa in concertulu tiereloru d'in imperiu si d'in lumea civilisata. — Venimu dreptu-acea cu patrioticu devotamentu a cere, să aveti bunavointia a face pasii legali si pentru abrogarea legii d'in cestiune, si (crearea) instituirea altei-a in loculu ei cu concursulu majoritatei locuitoriloru d'in Transilvania, estu-modu fiindu ecuitabila si legala procederea ca se produca rezultate mai corespunditorie si mai indestultorie.

Nu potemu inchiă, escelsu ministeriu, să nu vi descoperimu, că prelanga nemultumirile memorate s'a mai adausu unu tristu incidentu cu fatal'a cauza de la Tofaleu, carea a esacerbatu spiritele a toti patriotii adevirati, si să nu esprimem, că ar' produce mare mangaiare si indestulare in anelele toturoru patriotiloru, candu această cestiune s'ar acomplană in intielesu ecuitabilu si umanitariu. Condolenti'a noastră este adunca pentru acestu intr'adeveru tristu evenimentu socialu, si noi avemu firma credintia, că totu lucrulu s'ar potè reasiedia in cursulu său regulatu seculariu; pentru care cuventu venimu cu supus'a noastră rogare, ca escelsulu Ministeriu să se indure a dispune, ca fostii clacasi esposesionati d'in Tofaleu să se reasiedie in posesiunile si proprietățile avute; er' in privintia escontentarei fostulu proprietariu feudalul bar. Carolu Apor, să faca ecuitabile dispusetiuni ca să se acomplaneze cu indestulare si lenisce.

Acostea ar' fi asta-di unele d'intre cele mai esentiali plangeri, a caroru leuire o implorăm, si cu tota solitudinea o recomandăm inalteloru atentiuni si apreciaři bine-voitorie. Cari de altmentrelea perseverăm cu detoritulu respectu si devotamentu oficiosu.

A escelsulu Ministeriu d'in intru

Comunitatea comitatului Zarandu

Că ore comitetulu comitatului Zarandu n'a batutu, si cu asta ocaziune, toc'a la urechi'a surdului, ni va areta venitoriulu.

FOISIORA

Cine a fostu dr. Simeone Ramontiai ?

(Cumuna nevescditoria pusa pre momentulu lui la unu patrariu de seculu de la morte-i.)

„Justum est, ut bene gerentibus laudis tribuatur assensus.“
Cassiodor.

Progresulu poporaloru in cultura spiritala de candu e lumea a statu in proportiune derepta cu buna-starea loru materiale. Lucru prè firescu acestu-a; de ora-ce tote evenimentele si fenomenele, ce se petrecu in natura, sunt in armonia, in legatura strinsa un'a cu alt'a. Spiritulu e portatu de corpulu materiale, si asiè dezvoltarea si cultivarea celui-a e conditionata si atornatoria nu pucinu de la cercustările, cari cestui-a i concedu o pusetiune mai favoritoria in lumea fisica si sociale.

Nece-odata inse considerantele aceste nu se adevărira si se adevărescu mai deplinu, decâtu chiaru in secululu nostru, secululu căilioru ferate si alu telegrafulu, in care natiunile paru că si in privintia propasirii intielesuali se incorda a tienè pasu cu repediunea aburelui si a electricității. Se intielege de sine, că unu ast-feliu de aventu mare pretinde si mid-loce mari. De această natiunile misere său lipsite de spiritulu de a sacrifică pentru binele publicu, pentru scopurile natiionali comuni, neco nu faca pretensiune de a jocă vre-unu rolu in concertulu poporaloru culte europene, abdica de visulu vre-unui venitoriu mai gloriosu: estu-modu suna verdictulu neesorbibile alu tempului.

Poporulu romanu in trecutulu său tragicu a suferitu nedreptăți si apăsări ne mai audite, a induratu impilări, cari l'au legatu de glia si i-au suptu medu'a d'in

Publicăm discursulu de tron, prin care Majestatea Sa Imperatulu deschise in 13 curinte sesiunea celoru doue camere a le Senatulu imperiale; facemu această nu pentru ca cetitorii nostri să afe in elu vro idea mare, justa si utila, ci mai multu ca să se convinga despre langedel'a, carea caracterizeza sub acestu sistem dualisticu monstruosu si contranaturalu pre barbati politici, cari au pusu in gur'a Majestății Sale această opera, cătu pentru forma ei, confusa, obscura, langeda, fără victia, fără de caldura. Intr'adeveru, dacă cine-va n'ar' fi auditu, n'ar' fi cetitu nimeni de la 1867 incooc, de candu se inaugură dualismulu, ar' ajunge ca să cetesca acestu discursu de tron, pentru a-si cascigă una convictiune deplina, că statulu astro-magiaru este unu corpu mortu.

Discursulu incepe a laudă institutiunile constitutiunali in vigore; afirma că acestu imperiu este concediutu grigei Majestății Sale prin p r o v e d i n t i a; atinge numai cu fug'a rescol'a d'in Dalmatia si sperenza că resistint'a Dalmatiniloru se va termină preste putienu (se intielege: prin arme; accentuza importantia constitutiunei dualistice, declarandu totu-una-data că ea este perfectibila; discursulu de tron si-csprime parerea de reu, că câte-va tiere nu voiescu a recunosece pretiulu acestei constitutiuni, propria de a multu-mi chiaru si dorintiele de autonomia natiunale a le diferiteloru tiere si regate, încātu adeca aceste dorintie aru fi compatibile cu esistintia si poterea monarchiei. Discursulu de tron spriginesce apoi proiectulu de reforma electorale, substernutu prin Giskra dieteloru provinciali; urmeza apoi unu alu treilea panegiricu alu constitutiunei dualistice. Eca politica interna.

Cātu pentru politica externa, se face mentiunare in acestu discursu secu despre istmulu de la Suez si se constateza, că situatiunea generale este favorabile.

Se vede dara, că acestu discursu nu dîce nimic; elu sustiene una stare de lucruri, condamnata d'in capulu loculu de opiniunea publica, adeca de tote natiunile, afara de cele doue dominitorie, d'in monarhia austriaca; nu promite nici una ameliorare in confusiunea trista, in carea imperiulu este aruncatu. Nemultumirea, carea si pana acuma este destulu de mare, nu va potè decâtu să creasca in proportiune si mai periculosa.

Eca discursulu memoratu:

Onorabili domni d'in ambele camere a le Senatulu imperialu!

Adunandu ve de nou asta di in giurulu meu, ve bineventezu d'in anima. Acest'a o facu cu satisfatiunea ce mi procura reprivirea a supra folositoriei si patriotice activități ce ati dezvoltatu in sesiunea d'in urma, si cu confidintia a care aveti dreptu si carea o ati cascigatu prin activitatea Dvostre. Este imposibilu de a negă dezvoltarea progresiva a imperiulu incredintiatu grigei mele prin providintia, dezvoltare carea, basata pre institutiuni constitutiunali, se estinde in tote directiunile.

Inse precum judecat'a favorabile, enunziata a supra acestei dezvoltări prin omeni de statu experimentati, atâtu

osa. Dar' acele, cu tota crudelitatea si lunga loru durata, n'au fostu in stare a-i denatură nobilitatea animei, a i tempi sentimentele generose, a-i sterge reminiscintiele descendintiei sale de la poporulu rege de odinora alu lumii; n'au fostu in stare de a sterpi d'in sinu-i semintia de barbati cu caractru adevratu anticu romanescu si invapaiati de amorea gintei loru si liberali in sacrificie depuse pre altariulu charei natiuni, in scurtu, de barbati puternici in cuventu si in fapte.

Memoria unui atare barbatu romanu se serbă in 9 l. e. in baseriu'a santei Barbare d'in Vien'a prin unu sacrificiu necrutatu adusu Atotpotintelui, la carele asistara junii romani de la facultatea teologica si mai multi d'in cei de la cele-alalte facultati universitare de aici. Eră diu'a aniversaria dupa unu patrariu de seculu de la in-mormentarea fericitulu dr. Simeone Romontiai. Rarulu barbatu testandu-si, precum se scie, intr'aga averea sa pre sém'a Romanasiloru, cari cercetēja palestr'a Museloru, prin această se fece unulu d'in cei mai adevirati Mecenati si mai mari binefacutori ai natiunei sale. Credemu drept'aceea, că nu va fi sufletu de Romanu, carele să nu consentia cu noi, candu ne grabimu a-i dă tributulu recunoscintiei nostre, onorandu-i memori'a prin câte-va notitie biografice.

Cine a fostu dr. Simeone Ramontiai ?

Dr. Simeone Ramontiai a fostu fiulu parocului gr. cat. d'in Somesiu-Satu (Somesiu-falau), langa Clusiu in Transilvania. Elu a mai avutu unu frate si una sora. — Tat'a lui S. Ramontiai eră unu preotu cu multa pietate si zelosu intru implinirea oficiulu său de pastoriu sufletescu, dar' tot-o-data si unu parinte iubitoriu de familia sa si ingrigitoriu de crescerea buna si religioasa-morale a acesteia. Pre langa o stare materiale de rondu, castigata inse cu multa sudore, se nesu — in nece tempuri asiè de grele pentru Romani si

in afara cătu si in laintru, pote să contribuă multu la intarirea curagiulu si a confidintiei necesarie pentru implinirea unei mari detoritie, asiè si cestiunile, cari voru să se resolve, sunt de cea mai mare importantia.

In una parte a imperiulu, poporatiunea a intempnatu cu resistintia armata esecutarea legii militare. Această resistintia a facutu necesarie nisce mesure esceptiunali, despre cari veti primi lamuriri de la guvernulu meu precum pretinde constitutiunea. Eu d'plorczu multu ratecirea, carea a fostu causa acestei opusetiuni, si, sperandu că se va termină cătu mai curendu, am impusu guvernulu meu detorit'a de a-i alina in cătu se pote tristele consecintie, indata ce starea de asediulu va fi radicata.

Veti avè mai a dese ori ocaziunea de a continuă opera legislativa. Prin mai multe motiuni cari se referescu la părțile cele mai importante a le legislatiunei si a le administratiunei, — motiuni d'intre cari unele vi s'au presintatu in sesiunea d'in urma era altele vi se voru propune in această, — veti potè conservă acelu-a si spiritulu de progresu, de moderatiune si de sagacitate, care pana aci v'a indreptatu pasii pre calea legislatiunei cu privire la situatiunea particulara a imperiulu si la trebuintiele sale interne. Inse nu este vorba numai de a dă dreptate acteloru, cisi baseiloru, va să dîca constitutiunei. — Este vorba ca să i-se dă dreptate carea, spre cea mai mare parere de reu a mea, i s'a refusat d'in multe părți. Dacă experientia a aretat că in constitutiune trebuie să se faca schimbări, insa-si constitutiunea d'in vigore areta calea carea trebuie urmata pentru a ajunge acestu scopu. Cea mai mare parte d'intre represintatiunile regatelor si tiereloru mele s'au ocupatu seriosu de cestiunile cari se referescu la alegerile pentru senatulu imperiale. Guvernulu meu ve va presintă comunicări in această privintia si ve va procură mid-loculu pentru a aduce decisiunile la cari aveti dreptulu. Dacă in această importanta cestiune va urmă una contielegere, acea ce ar' fi forte de doritu, se pote speră, cu atâtu mai cu multa incredere, soluțiunea celoru-l alte cestiuni cari se referescu la constitutiune.

Dacă de una parte forma constitutiunei permite ca ori-ce vedere ori-ce, dorintia să fie caprinata si dezvoltata, această libertate, de alta parte, este limitata in mai multe directiuni prin insu-si caracterulu imperiulu. Constitutiunea s'a creatu tienendu-se in vedere cele mai delicate consideratiuni relative atâtu la situatiunea particulara a regatelor si tiereloru cătu si la dorintia acelor regate si tiere cari aru voi ca ele inse-si să-si pota ordina afacerile loru particularie. Eu asteptu ca dorintia generala de contielegere să nu fie impededata prin intentiunea de a restringe aceste dorintie juste a le diferiteloru tiere prin limite mai anguste decâtu ar' pretinde poterea si grandorea imperiulu in intru si in afara. Nece că me temu cu, că aceste regate si tiere aru avè dora dorintia de a se administră in modu independinte numai ca mai tardiu să se intaresca spre daun'a imperiulu. Eu sum siguru că tote poporele mele se voru uni cu mine in convictiunea firma, că glori'a unui trecutulu onorabilu nu se pote renoi decâtu prin una dejudecare chiara a situatiunei de fatia si că una falsa interpretatiune a presente-lui nu pote decâtu să prejudece acelei glorie. Speranti'a mea in această privintia este basata pre sentimintele pa-

mai fără neco o speme de mangaiare pentru unu tata de familia romanu — a-i dă la scola, spre a-si castigă scientiele necesarie, ca apoi cu lumin'a acestoru să pota folosi in ore-care respectu mamei loru comuni, natiunei romane. Cei doi fii ai săi, deca nu cu unu prospectu de unu viitoriu stralucitu, celu pucinu iuse cu progresulu loru destinsu in studia si cu o portare morale esemplaria in scolele d'in Clusiu, causau ore care multumire bictulu parinte.

D'intre acesti doi frati unulu ajunse mai tardiu a fi in decursu de mai multi ani in oficiu muntanisticu la Zalatu in Ardelu. Era Simeone Ramontiai, absolvindu studiale gimnasiali si filosofice de atunci, se aplică la studiale medicinali in Vien'a, si dupa capetarea laurei de doctoru in medicina curendu a si trecutulu in Moldov'a. — Indemnulu spre această a fostu: că acolo si-va potè mai cu succesu realeasă intentiunea, ce o concepuse si pentru care si sacrifică intr'aga vietia. Acestu barbatu iubitoriu de neamulu său, invetiandu adeca d'in experientia propria a cunosce lipsele teneriloru romani studinti, si-propuse inea de la inceputulu carierei sale de medicu a se asiedia intr'unu locu ca acela, unde prin deprinderea artei ce profesă, de o parte să pota folosi la omeni de natiunea sa, de alta parte prin diligintia neinfanta si crutiare esemplara să pota adună o stare materiale cătu mai marisiora, carea apoi in fine să o intorca si jorfesca intru folosulu junimei romane studiose. Asiè speră elu pote a ajută in modulu celu mai eficace gintea sa scapetata, creandu-i luminatori si anteluptatori, delaturandu causa principale a decadintiei nostre d'in trecutulu, ignorantia, ce si-intinse aripele sale mortali preste bunulu nostru poporu.

Inscitu de aceste idee si-percurse intregu cursulu vietiei. Inse neco intr'unu punctu alu acesteia nu se affă a se fi folositu de artea sa in vre-unu modu neconvenien-

riote, caror-a nece cu nece strabuini mei, nu ne amu increditu nece-una-data in vanu. Sperantia mea este basata pre convictiunea, ca aceste sentiminte, consacrate cu sinceritate binelui imperiului, de la care depinde binele diferitelor tiere si regate, voru potè produce una contielegere intre opiniunile contrarie. Anim'a mea va fi plina de bucuria daca sperantiele mele se voru realisa; daca intentiunile mele, animate singuru de iubirea cea mai sincera cãtra tote poporele mele, voru fi intempinate cu intielegerea intereselor adeverate, cu sentimentulu detorintiei si alipirea cãtra imperiu.

Domniloru!

Sentii una bucuria salutandu-ve dupa rentorcerea mea d'intr'una caletoaria lunga ce o intreprinsei mai de curendu a nume in nisece tiere, cu cari suntemu chiamati a intretienè relatiuni active. Eu declaru cu satisfactiune, ca am intempinatu pretotindene simpatie pentru patri'a nostra si venitoriu sèu. Eu am asistatu la inauguratiunea unei opere, carea onoreza spiritulu intreprinditoriu si perseverantia creatoriloru sci si carea, desvoltandu-se, promite unu nou campu comerciului si industriei nostre pentru activitatea progresiva si creatrice, a carei-a promovere o recomendu celoru mai seriose ingrigiri a le Dvostre. Acèst'a este cestiunea carei-a se voru potè devotà toti acei-a, cari voru fi chiamati spre acèst'a, cu atutu mai vertosu, cu cãtu situatiunea pacifica d'in afara i chiama i acèst'a in unu modu necontestabilu si cu cãtu relatiunile nostre au cascadegatu una forma imbucuratoriã si liniscita in tote pãrtile, chiaru si acolo, unde pareau a fi conturbate prin unele fenomene treacatorie.

Incuragiatu prin aceste relatiuni multumitorie, eu am cea mai mare incredere in venitoriu si speru, Domniloru, ca acea-si incredere ve va inspirà si ve va conduce la scopu in lucrãrile DVostre.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedinti'a dela 16. decemvrie.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Alesandru Bujánovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Em. Mikó, Mel. Lonyay, Bedekovics si Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesulu verbulu d'in siedinti'a precedinte, presiedintele presinta camerei diferite petitiuni, cari se tramitu la comisiunea petitiunaria.

Macsimil. Ū r m é n y i interpelèza pre ministrulu de fincie in privinti'a contributiunii, impusa fabricelor de spiritu, zaharu etc.

Ministr. L ó n y a y d'ice, ca si d'ni'a sa privesce spriginirea industriei de zaharu de un'a d'intre cele mai importante cestiuni. Comisiunea esmisa in afacerea reformãrii contributiunii pentru zaharu si spiritu si-a terminatu lucrãrile, si elaboratele ei se voru tipari cãtu mai curendu. Oratorele spera, ca inca in partea prima a anulu venitoriu va potè presinta camerei proiecte de legi in privinti'a reformãrii contributiunii acèstei-a.

te — ceea ce adi, dorere, e camu de modu — spre a-si adauge si mari starea materiale; ca-ce consciintia i-a fostu intogm'a de curata, pre cãtu de mari i au fostu ideele, pre cãtu de marètia intentiunea conceputa. Nece candu artea lui nu se dediosi sè devina o meseria mãrsiava de unu castigu vilu. Dara de alta parte totu cu asemene reserva spunu ca a fostu si intru aplicarea artei sale, incãtu a fara de casuri, candu erà deplinu convinsu ca sucursulu sèu medicale lu imparte seraciloru, nu facea abusu de largitate d'in aplicarea artei sale, ci (amesuratu d'isei d'in Scriptura: „D e m n u e l u e r a t o r i u l u d e p l a t ' a s a) si postia remuneratiunea sa cu seriozitate, ce se vede espresa chiaru si in portretulu sèu aflatoriu in museulu gimnas. d'in Blasiu. Acèst'a erà altmintrea pre naturale, ca-ce realisarea scopulu, ce si-lu prefipsese, i erà de-a pururea inaintea ochiloru.

Moldov'a, d'in alu carei satu numitu Ramontia se trage famili'a Ramontiana, a fostu, cum amintirãmu, loculu, ce si-lu alese pentru efcptuirea ideelor fericite, ce le nutriã. Aici in decursu de mai multi ani si adunã unu capitalu de vre-o 50,000 fl. v. a. Sentiendu inse scaderea poteriloru trupesci d'in caus'a etãtii dejã inaintate, so intorse in Transilvania si dupa acea se asiediã pre urma in Vien'a, spre a-si petrece acolo in linisece si repausu restulu d'ileloru sale, unde apoi si-adormi in Domnulu in 7 decembre 1844; era in 9 a acelei-a-si lune tienendu-i se esecviolo (dupa poff'a sa) simple in baserica S. Barbare, carei i testã pentru ss. liturgie 100 fl., remasitiile-i pamentesci fure straportate si asiediate spre repausulu eternu in cimterimulu de la s. Marcu.

Dentatu.

(Va urmã.)

Mac. Ū r m é n y i dechiarã, ca e multumitu cu responsulu ministrulu.

Referintele comis. petitiunarie, Macs. Ū r m é n y i, pune pre mes'a camerei indicele petitiuniloru deliberate de comis. d'in cestiune in siedinti'a sa de ieri. — Se va tipari.

C. Iuliu C s á k y presinta camerei estrasulu procesulu verbulu alu camerei magnatiloru, conformu carui a magnatii au primitu neschimbatu proiectulu de lege relativu la inarticularea conventiunii telegrafice, inchiatã cu conferatiunea germana de nordu etc., era proiectele de legi in privinti'a responsabilitatei, pensiunãrii si a dislocarei judecatoriloru cu ore-si-cari modificatiuni. Proiectulu primu se va submitte sanctionarei Majestãtii Sale, era ambe cele-l-alte se voru tipari si pune la ordene d'ilei.

Ales. C s i k y anuncia ministrulu de comunicatiune una interpelatiune in privinti'a construirii liniei ferate Moklár-Erlau. — Se va comunicã ministrulu respectivu.

Ionu L u d v i g h interpelèza pre ministrulu de fincie, ce dispusetiuni voiesce d-ni'a sa a luã, pentru ca sè inceteze nelegalitãtile, ce se comitu in tienutulu Sovar cu sarea, vendiendu-se mai scumpu cu 40% de cãtu aiurea?

Minist. L ó n y a y raspunde, ca s'au facutu dispusetiunile necesare pentru incetarea acestoru nelegalitãti.

Camer'a iè spre sciintia responsulu ministrulu.

Danilu S z a k á c s y interpeleza pre ministrulu de fincie precum urmèza:

Are dlu ministru de fincie cunosciintia, ca organele financiale subalterne contragu cu ocaziunea esecutiunii pentru contributiuni dupa totu florinulu câte 2 cr., si are de cugetu a trage la raspundere organele numite pentru nelegalitatea acèst'a?

Minist. L ó n y a y raspunde, ca va suscepe investigatiune in afacerea acèst'a.

Dupa presintarea mai multoru interpelatiuni, se trece la ordene d'ilei, adeca pertratãrea raportulu comisiunii centrali in privinti'a creditulu suplementariu de 420,000 fl. alu ministeriulu de comunicatiune.

Minist. Em. M i k ó recumenda camerei primirea raportulu comis. d'in cestiune, care se primesce in generalu si specialu.

Urmèza la ordene d'ilei proiectulu de lege alu lui Danilu I r á n y i, in privinti'a esmiterei unei comisiuni pentru elucrarea reformãrii sistemulu contributivulu.

D. I r á n y i motivandu-si proiectulu sèu de lege, roga camer'a a lu tramite la sectiuni spre desbatere.

Presiedintele intreba, daca camer'a voiesce a se tramite la sectiuni proiectulu cestiunatu sèu nu? — Se respinge cu 37 voturi.

La ordene d'ilei e proiectulu de lege, prezentatu de D. I r á n y i, relativu la instructiunea elementara a adultiloru.

D. I r á n y i recumenda camerei primirea proiectulu sèu.

Minist. L ó n y a y obsèrva, ca nu e practicã a se tramite la sectiuni proiectulu acestu-a, fiindu ca partea esentiale a sa dispune, ca ministrulu de culte si instructiunea publica sè se insarcineze cu elaborarea unui proiectu de lege relativu la instructiunea elementara a adultiloru; deci proiectulu d'in cestiune nu contine orece importantu, er' cãtu despre sum'a pretinza, votarea acelei-a cade in sfer'a bugetulu, si prin urmare nu pote fi objectu alu unei legi separate. Deci e contr'a proiectulu d'in cestiune.

Dan I r á n y i: Proiectulu sèu nu d'ice, ca ministrulu de culte si instructiunea publica sè presinte vre unu proiectu de lege, ci numai unu raportu. Altmintrele d-nia sa nu insiste pre langa primirea proiectulu, ci doresee ca guvernulu sè presinte cãtu mai curendu unu asemene proiectu de lege.

Minist. L ó n y a y dechiarã, ca si d-ni'a sa privesce objectulu acestu-a de unu ce forte importantu, si s'a si pusu in contielegere in privinti'a acèst'a cu minist. cultelor, asidè in cãtu pentru scopulu acestu-a se va potè suscepe inca in bugetulu de pre an. 1870 una suma corespondietoria, de si nu asidè de mare, precum o voiesce Irányi. Deci, termina oratorele, dlui deputatu i stã in voia libera, de a face amendemente candu se va pertratã partea respectiva a bugetulu.

D. I r á n y i si-retrage proiectulu, sustienen-

du-si dreptulu a lu presentã cu ocaziunea pertratãrii bugetulu in forma de amendementu.

Siedinti'a se inchiaia la 1 ora d. m.

Din Co: itatulu Clusului, 30. nov. 1869.

Respunsu Dlui Masimu Popu.

La pretinsinca Dtale cu data Naseudu in 8. Novemvrie 1869, publicata in „Federat.“ N. 126, me grabescu a face ultimulu respunsu.

Domnule Maximu Popu!

Credu ca nu vei negã, ca administratorulu fondulu Marianu, la tote provocãrile publiculu de a pune ratiuciniulu inaintea publicitãtii, fãra de cea mai micã sfiela, a respunsu cu tacerea pescelui.

Credu ca nu vei negã, ca in iern'a trecuta a aparutu in „Federatiunea“ una corespondintia amenintetoria si cu prefigerea unui terminu, pare mi-se d'in Abrudu, subscrisa de cutare Dnu, si eu credu ca Dlu administratoru alu fondulu respectivu, parintele Moisilu, dupa trecerea atãtoru ani, numai d'in respectulu acelei corespondintie si-a datu ratiuciniulu, in 23 2 1869 inaintea comitetulu respectivu d'in Naseudu pentru administrarea fonduriloru scolare, in care comitetu si Dvostra aveti onorea a fi membru, adeca si-a datu ratiuciniulu inaintea unui foru incompetent, numai ea caus'a respectiva sè pota deveni in unu altu stadiu, si astfelu administratorulu sè-si pota primi una manteua, pre carea, intru adeveru, si-a si gasitu o, in person'a DVostre, Dle profesor.

Actu fii bunu, spune mi, Dle, ca in modulu cu care si-a datu socot'a inaintea comitetulu scolaru, nu ar' fi fostu mai bine a si-o dà publicitãtii, unde si-a avutu loculu, ca-ei povocarea s'a facutu la publicu si banii s'au contribuitu prin publicu.

Mai incolo, spune-mi, Dle, ca d'in 23 2 1869, pana in octobre (Federatiunea Nr. 112) si respective pana asta-di, daca Onoratu comitetu alu fondulu scolare d'in Naseudu a luat pecatele administratorulu a supr'a sa, — de cenu a publicatu ratiuciniulu mentionatu, ca astfelu publiculu sè fia chiarificatu si DVostre cu totii spelati?

Spune-mi, Dle, sunt aceste a procedure-corecte si demne de a se considerã afara de tota suspitiunea?!

Afara de acèst'a, este lucru constatatu, ca provocarei mele tiparite in „Federatiunea“, Nr. 107, i-a succésu a ve indemnã pre DVostre a aretà publiculu, ca in 23/2. 1869, Dlu administratoru a depusu socot'a pana in 1864 si ca contribuirile incurse se urca la sum'a de 565 fl. 91 cr. v. a. etc. etc., despre cari cifre publiculu numai socoteã, inse positivu nu sciã.

Inse dupa ce aceste-a trasure sunt numai generali, eu m'am afluat indemnatu si indreptatitu a ve interpelã nu numai pentru mine ci mai multu in favorulu publiculu romanu, ca sè bine-voiti a publicã socotelele in unu modu speciale, prin vre unu diurnalu, dupa cum eu am pretinsu in corespondintia mea, tiparita in Nr. 119 d'in „Federatiunea.“

Inse Dta, Dle Maximu Popu, ca unu aperatoriu plãtitu sèu neplãtitu, chiamatu sèu nechiamatu, — in locu sè faci destulu dorirei publiculu, esprimate de atãte-a ori si prin atãte-a diurnale, in locu sè aperi onorea unoru Naseuden, si in locu sè corespondi chiamarei si bunci cuvintie ce detoresci publiculu, te ai decisu, — cu scopu pote ca sè arunci acèsta cauza in unu altu stadiu si mai confusu, — te ai decisu, d'icu, a alergã la sofisme si inventiuni noue, si prin corespondintia d'in nr. 126. a „Federatiunii“, te esprimi a fi spre dispusetiune la ori si ce specialitãti, inse sub conditiune numai, ca sè-mi facu cunoscutu numele.

Eu te intreba actu, ce ai Dta ori DVostre cu numele meu? Respectulu si devotamentulu publiculu ce l'a avutu si lu mai are cãtra person'a lui Ioane M a r i a n u, sub alu carui titlu DVostreati strinsu mai multe sute de florini de la publicu, a pretinsu de repetite ori si pretinde si asta di ca socotelele speciali sè le dati la publicitate, ca ci umbr'a lui M a r i a n u reclama purificare si implinirea propusulu cu lu detorit!

Deci éta, eu cu tota francheti'a ti-esprimu, ca numele meu nu tã-lu facu cunoscutu, pentru ca nu aflu de lipsa.

Eu nu locuescu in Districtulu Naseudulu, dupa cum suspitiunati DVostre, ci, intru adeveru, locuescu in comitatulu Clusului.

Cumcã eu sè fiu avutu vre-unu scopu tendentiosu, de a innegri pre unii sèu pre mai multi d'in Naseudu,

te în sine și foarte, și la ast-feliu de sofisme nici că ai debuștia a recure, nu!

Făra cea mai mica reserva ve exprim, că nu eu, nici altulu, e i n s e - s i D v o s t r e, — prin ace'a că tote provocările publicului te ati contemnau, socotele respective în decursu de 10 ani nu ati voitu și nu voiti nici asta-di, în sensulu obligamentului cu care ati fi detori, a le dă publicității, — ati datu cauza la suspiciunări.

Nu voieseu a afirmă, — pote se fiti nemaculati, — înse atât'a nepasare și contemnare, ce ati documentatu în unu modu nejustificabilu, de atât'a ani, facia cu pretenșiunea publicului și, precum se vede, aveti intențiunea de a-o practică și pro futuro, — nu este atât'a apa în Someniulu Nasedeniloru câtu se ve poteti bili séu înalbi înaintea publicului romanu.

În fine, ve provoau, lapedati ve de tote sofisme, și publicati socotelele respective în unu modu specialu și în detaliu, asiè precum eu v'amu provocatu punctuatim în corespundintia mea d'în „Federatiunea“, nr. 119.

Totu-una-data ve facu cunoscutu că, spre cea mai mare bucuria a Dvostre, sum decisu a nu ve mai infestă în acestu obiectu și a nu mai scrie nici una litera, cre-diendu că prin ace'a ce am scrisu pana acum, în 4 rânduri în acestu obiectu, amu facutu destulu obligatiunei mele ce o detorescu umbrei lui Ioanu M a r i a n u, — și mi-mai sustienu obligamentulu ca, în 8. augustu 1870, candu se va asiediă și santî monumentulu lui M a r i a n u, séu și eu de facia la ace'a serbatoare natiunala.

Unu romanu devotatu.

Romani'a.

Camer'a deputatiloru.

Siedintia de la 28. noemvre.

Dupa deschiderea siedintiei, d. Leonu Eraclide îe cuventulu și cere a se publică siedintiele adunării; sunt mai multe septemane de candu camer'a lucreza și nu s'a vediatu nimicu publicatu. Sê se publice dara în „Monitorulu oficialu“, é' nu în foi particulare, cum s'a vediatu pana acum.

D. ministru de interne declara că va face cum va voi camer'a, înse sé fia întielegere între ambele corpuri, senatu și camera.

La ordenea dilei fiindu discuțiunea proiectului de adresa ca respunsu la discursulu tronului, d. raportatore I. Florescu citește proiectulu și — deschidendu-se discuțiunea, — d. raportore areta, că comisiunea, dupa o matura și serioasă discuțiune, a urmatu a se pronunția între doue moduri de respunsu: 1) a se luă discursulu tronului și a se respunde la fia care punctu. Acestu modu n'a parutu comisiunii nici dreptu nici cuviinciosu, nici constituționalu. Elu ar' fi datu locu la discuțiuni, la neaprobări d'în partea și unoru a și altoru a. Comisiunea dar' a crediatu neconstituționalu acestu modu de a respunde, că ci tronulu nu e responsabilu și camer'a, tier'a trebuie sé se adrese personelor responsabile. Alu douilea modu eră de a se adresă cu tota complexintia cătra tronulu, pas-trandu-se totu dreptulu deputatului de a interpelă și controlă pre guvernulu.

D. Iepurēnu se asociaza cu totulu la modulu de a respunde, adoptatu de comisiune.

D. G. Bratianu arēta că în Engliter'a și cele-lalte camere d'în tiere parlamentarie modulu de a respunde la discursulu tronului e ca celu alu comisiunii actuale, dar' acolo e o comisiune care în totu cursulu anului controla faptele guvernului.

Suveranulu înse nu scie ce se petrece în tiere de nu se va spune în respunsu, care nu trebuie sé fia o felicitare numai ca cea facuta degiă eu ocașiunea casetoriei M. Sale.

Respunsulu camerei e o parafraza la discursulu tronului.

Camer'a totu-de-un'a, mai în toti anii, de candu e d sa în parlamentulu la ori ce interpelare trece la ordenea dilei; în respunsulu tronului, de s'ar' face totu asiè, atunci și interpelările și respunsulu tronului se reducu la nulitate. De ace'a, cu acēsta ocașiune, d-lui opina că trebuie sé se insiste mai multu și adunarea sê-si manifeste opiniunea a supr'a ministeriului.

D. G. Bratianu apoi face istoriculu cameriloru de la ministeriulu Ionu Ghica și pana la retragerea ministeriului trecutulu și arēta că totu-de-un'a camer'a nu s'a opriu seriosu la adres'a de respunsu la discursulu tronului.

Si ministeriulu actualu a venit elu ore constituționalmente? Nu; elu nu are în sinu-i de câtu doi d'în membrii fostei camere; camer'a la noi nu e o pepiniera de ministrii.

Adi ne aflămu în o situațiune ca ace'a, în care se

află Franci'a înainte de 1830 și care a adusu revoluțiunea. Ministeriulu face alegerile, și aduce acēsta camera, și d'ins'a face totu ca camer'a trecutulu: pentru increderea cea mare ce vrē sé se manifeste ministeriului, nici interpelările nu mai au nici unu rezultat, și asiè va fi și d'aci încolo, cu tote că ar' vrē sé fia unu protestu falsu în acestu punctu. Acestu-a nu e unu modu constituționalu. Situațiunea camerei e acēst'a: Sê enumere tote, scole, siosele, politica etc. Coron'a dar' asepta și opiniunea și cuventulu camerei a supr'a celoru spuse în discursu. Daca camer'a dice că tote mergu bine, daca se facu numai complimente, atunci dreptulu de interpelare se nimicesce. Starea de adi e deplorabila: nu sunt drumuri, e miseria prin sate, muncescu tieranii 30 de dile în locu de 6 la drumuri, ca în Argesiu! Sub regulamentu, domnulu cu ministrii lucreau pre a loru respundere, acum ministrii se punu dupa perdēu'a deputatiloru. Benjamin Constant dice că „nu e guvernulu mai rēu de câtu celu-a care e încunjuratu de tote aparintiele libertății, é' în realitate ele sunt sfasiate.“ D-lui opina a se intraduce — în cursulu discuțiunii pre paragrafe — câte-va modificări prin amendamente, că-ci nu trebuie a se trece repede. Daa e tramisulu sé controle și va controlă. Nu face opositiune sistematica, dara vrē ca politica sé fia de acumu în colo morala aplicata în natiune.

De ace'a ar dori ca adresa camerei ca respunsu la discursulu tronului de asta data sé fia, sé aiba în adeveru unu caracteru virilu.

D. Primu-ministru dice că n'a contestatu nici o data camerei dreptulu de a spunc în discursulu tronului tote pasurile tieriei. D. George Bratianu a disu că nu sunt siosele, că guvernulu nu dă de mancare celoru ce muncescu... dar' gratia legii de improprietare, locuitorii nu vinu sé cersiesca d-lui G. Bratianu. Daa n'a întielesu pre d. George Bratianu, candu a disu că ministeriulu nu a venit în modu constituționalu. Care d'în doue? Ori că camer'a nu e legalu alēsa, séu că ministeriulu nu e espresiuinea ei...

D. G. Bratianu. A dou'a mai multu...

D. Lahovari, ca membru alu comisiunii, în lips'a d-lui Vernescu și Bosianu explica spiritulu în care a lucratu comisiunea. Astu-felu, dupa numele membriloru d'în comisiune, trebuie sé se credia, că nici unu spiritulu de complacenta esces'va pentru ministeriu n'a predominat.

Comisiunea s'a gasitu în fatia discursului tronului, compusu de mai multe părți. Prim'a parte e privitoria la casetoria M. Sale; cea de a dou'a vorbesce despre actele ministeriului și de proiectele de legi, tramise camerei. Comisiunea a otaritu ca la partea casetoriei și a visitei M. Sale sé se exprime sentimintele de devotamentu ale tieriei. Pentru partea privitoria la proiectele de legi, comisiunea a crediatu de bine a tiend o reserva afirmata. Camer'a are dreptulu de interpelare, dreptulu de votu de blamu, și dreptulu supremu de a dă chiaru în judecata pre ministeriu.

Camer'a are drepturile cele mai liberale, dar' n'a sciutu usă de ele, doveda că s'a vediatu esindu ministerie d'în minorități, și d'în minorități camere, s'a pusu carulu înaintea boiloru, cum se dice.

D. Prim-ministru apoi a disu că, de vrē camer'a sé proteste contr'a ministeriului, sé se adopte modulu propusu de d. Bratianu George. Acestu a e a se pune la ordinea dilei propunerea d'a se dă blamu ministeriului.

Inchidendu-se discuțiunea generale, se pune la votu luarea în considerare a proiectului, prin apululu nominalu, și se primesce cu 87 voturi contr'a 1 alu d-lui G. Bratianu, și o abstenere.

Siedintia se suspende pro 5 minute.

La redeschidere, se procede la votare pre articlu.

La art. II. D. Voinovu propune ca, conformu mesa-giului, sé se intercaleze cuvintele ca „Domnu alu Romaniloru“ la acelea de „suntemu cu dreptu cuventu mandri de primirea ce suveranii Europei au facutu etc.“

D. Sefendache propune a se dice „primirea ce suveranii Europei au facutu suveranului Romaniloru“ și în locu de „relatiunile stabilite între Maria Ta“, sé se dica „între suveranulu nostru.“

Comisiunea respinge tote amendamentele, pre temeiu că cuventulu „Maria Ta“ implica în sine mai cu séma calitatea de suveranu alu Romaniei.

D. Voinovu sustiene amendamentulu séu, pentru că și camer'a trebuie sé afirme, impreuna cu Domnitoriulu, că onorurile primite de Domnitoru pre la curtile suverane i-au fostu acordate ca suveranulu alu Romaniei, é' nu un mai ca principe d'în mai multe familie domnitorie d'în Europ'a, dupa cum a disu chiaru diuariele cele mai bine-voitoare, cari au urmaritu caletoria Domnitoriului. I se pare mai bunu amendamentulu séu, pentru că contine cuventulu în adeveru romanescu de Domnitoru, care este o espresiuinea multu mai lesne de întielesu de ori care Romanu, de câtu cuventulu de suveranu, nou introdusu în limb'a nostra.

D. Apostolēnu și raportorele comisiunii d. generalu Florescu combatu pre d. Voinovu.

D. ministru d'în intru spune că în cestiune de apre-tiare și de stilu ministeriulu n'are nici unu rotlu. Declară

înse în modu categoricu, că Domnitorulu a caletoritu ca domnitoriu alu Romaniei și astu felu a primitu și onorurile curtiloru suverane. Înse M. S. Carolu de Hohenzollern, primindu coron'a Romaniei, n'a abdicatu la prestigiulu illustrei sale familie. Aureol'a — cumu dice M. Sa — a coronei Romaniei i-a completatu prestigiulu illustrei familie de Hohenzollern: un'a s'a completatu prin alt'a, fără ca Maria Sa sé abdică de la prestigiulu familiei sale, precum nici chiaru ori-ce particularu nu pote sé se lapede de familia sa.

De la 1857, candu tier'a a cerutu unu principe d'intr'o familia domnitoria straina, l'a cerutu mai cu séma pentru ca sé aiba pre tronulu ei unu membru d'intr'o familia ilustra. Prin urmare onorurile, pre cari le-a primitu M. Sa, au fostu acordate atâtu principelui Romaniei, câtu și Altetiei Sale Carolu de Hohenzollern.

Se închide discuțiunea, se respingu tote amendamentele și se primește articulu cumu este redactatu de comisiune; a supr'a celoru alte articule, dezbaterea este ne însemnata; doue amendamente cari se mai propunu, sunt respinse și proiectulu de respunsu este primitu întocmai dupa cum a fostu redactatu de comisiune. Se face votarea cu bile în totale și proiectulu este primitu cu 74 bile albe contr'a 1 negra. „Rom.“

VARIETATI.

*** (Pescutiunea latentă contra lui Alexandru Romanu.) Ieri, 17 decembrie la 10 ore antemeridiane, comisiunea de imunitate tiend siedintia și pertrată una noua cerere a procurorului de statu pentru a i-se concede investigatiune în unu nou procesu de presa contr'a lui Alexandru Romanu; comisiunea respinse înse cererea procurorului generalu — dice „Reform“, diurnalu guvernamentalu.

** (Tenerimea romana) de la gimnasiulu ev. reformatu d'în Orastia (Transilvania) a infintiatu în favorulu séu, înca în anul 1867, una societate de lectura. De la tempulu infintiarei sale, acēsta societatea a datu doveda despre zelulu și activitatea sa prin mai bine de 30 operate, parte originali, parte traducțiuni; a arangiatu mai multe serate literarie, cari fure cercetate totu-de-un'a de unu numeru însemnatu atâtu alu întielegintiei d'în locu câtu și d'în giuru; a fundatu una bibliotecă, în care se afla aprope la 300 cărți, mai mare parte romane. Societatea se reconstitu și în anul acestu-a și si continua activitatea cu succesu imbucuratoriu. În 18 a l. c. va arangia era si una serata literaria cu declamatiuni și cantări. Biletele de invitare s'au tramisu. Daa tenerimea romana, care se afla mare parte pre la institute straine, va imita esemplulu frumosu alu juniloru studenti romani de la Orastia, nu este de temutu că ide'a romanismului nu va prosperă.

** (D'în Pest'a) i se scriediuar. „Osten“ urmatorele: Diuar. „Romanulu“ d'în Bucuresci publică în dilele trecute nescie estrase d'în una epistola a unei dame d'în Transilvania, tramisa unei amice a sale în Bucuresci, în carea, între altele, se dice, că romanii d'în Transilvania voiescu a tramite „marelu-principe“ unu memorandum, în care sé se espuna sarcinele nesupportabile ce apăsa pre poporulu romanu etc. Satelitti biroului de presa d'în Pest'a n'au sciutu face altu-ce, de câtu a întielege sub acestu „mare-principe“ pre principele Carolu d'în Romania, și în întielesulu acestu a au și raportatu conducatoriului oficialu pentru esterne, b. Orzy. Se dice, că eră sé se suscepa una investigatiune în privintia acēsta, ce s'ar' fi si întemplatu, de cum-va nu se gaseă ore cine, care esplică dloru d'în Viena, că sub ominosulu „mare-principe“ trebuie sé se întielega imperatulu Austriei, care totu de odata e și mare-principe alu Transilvaniei. Se întielege, că pentru dui d'în Pest'a nu mai existe „mare-principe“, ci numai „rege“ alu Ungariei.

Sciri electrice.

Viena, 14. dec. (Siedintia senatului.) S'a procesu la alegerea biroului. Kaiserfeld se alege presiedinte, éra Hopfen și Franz Gross (d'în Wels) vice-presiedinti. Kaiserfeld dice în discursulu séu, că partitele, cari turbăra liniscea interna, nu sunt nece învinse, nece impacate. Cestiuni forte importante, pote chiaru și de însemnătate decidietoria, asepta resolverea loru de la senatulu imperialu. Constituțiunile sunt totu-de-un'a și pretotindene obiectulu luptelor infocate, și în desvoltarea acestoru-a consiste rezultatulu uel lucrări statornice. Ascēpta de la întieptiunea senatului imperialu, în butulu totororuleptelor grele, rezultate favoritorie. — Dupa ace'a ministru de finantie senatului bugetulu de statu pentru an. 1870. Erogatiunile facu 16 milioane, éra perceptiunile 7 milioane. Cu tote aceste, ministru dechiară, că erogatiunile d'în 18 0 se voru acoperi fără operatiuni financiarie. u fine promite, că în septemana venitoria va presentă senatului socotele finali de pre an. 1868.

Florentia, 14. dec. Nou numitti ministrii prestara adi juramentulu.

Proprietariu, editoriu și redactoru respundietoriu.

ALEXANDRU ROMANU.